

א) למה האמינו זקני בני ישראל את דברי משה רבינו?

1. רמב"ן שמות פרשת שמות פרק ג פסוק יח

ושמעו לקולך - מאליהן, מכיון שתאמר להם לשון זה מיד ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף, שבלשון הזה נגאלין, יעקב אמר להם ואלקים פקוד יפקוד אתכם (בראשית נ כד), יוסף אמר להם פקוד יפקד אלהים אתכם (שם כה). לשון רש"י. אולי ידרוש הרב כי יוסף אמר פעמים פקד יפקוד, להגיד שהיתה מסורת בידו מאביו. ובאלה שמות רבה (ה יג) מיד ושמעו לקולך, למה, שמסורת גאולה היא בידם שכל גואל שיבא ויאמר להם פקידה כפולה הוא גואל של אמת. זה לשונם באגדה זו.

ויש עליך לשאול, ומנין להם שיאמינו, שמא שמע משה במסורת הזאת כמותם. ¹ ויש לומר כך קבלו מיוסף ששמע מפי הנביא אביהם, שהראשון שיבא ויאמר להם בלשון הזה הוא יהיה הגואל אותם, גלוי וידוע לפני הקב"ה שלא יבא אדם ויכזב בהם, בכך הבטיחם.

² אבל במקום אחר מצאתי שם (בשמ"ר ה ב) אמר ר' חמא ברבי חנינא, בן שתיים עשרה נתלש משה מבית אביו. למה, שאלו גדל בבית אביו ובא ואמר להם המעשים, לא היו מאמינים בו, שהיו אומרים אביו מסרם לו, לפי שיוסף מסרה ללוי ולוי לקהת וקהת לעמרם, ולכך נתלש מבית אביו, וכשהלך והגיד לישראל כל הדברים, לפיכך האמינו בו, שנאמר (להלן ד לא) ויאמן העם. וכונתם "שיוסף מסרה ללוי" לומר שיעקב גלה סודו ליוסף באהבתו אותו, בו בלשון השביע יוסף לאחיו כלם, וגלה ללוי כי הוא אמר להם כלשון הזה מפני המסורת שבידו מאביו, וצוה שיהיה הדבר סוד.

ב) למה לא רפא ה' את משה רבינו מכבדות פיו?

2. רמב"ן שמות פרשת שמות פרק ד פסוק י

גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך - למדנו שכל שבעת הימים היה יושב הקב"ה ומפתה משה ללכת בשליחותו. מתמול ומשלשום ומאז דברך, הרי שלשה, ושלושה גמין רבויין, הרי ששה, והיה עומד ביום השביעי. לשון רש"י.

ועל דרך הפשט יאמר כי אני כבד פה גם מתמול גם משלשום, כי מנעורי הייתי כבד פה, אף כי עתה כי אני זקן. וגם מאז דברך היום אל עבדך, כי לא הסירות כבדות פי בצוותך אותי ללכת אל פרעה לדבר בשמך, ואם כן איך אלך לפניו. והנה משה מרוב חפצו שלא ילך לא התפלל לפניו יתברך שיסיר כבדות פיו. אבל טען אחרי שלא הסירות כבדות פי מעת שדברת לי ללכת, אל תצוני שאלך, כי לא יתכן לאדון הכל לשלוח שליח ערל שפתים למלך עמים. והקב"ה כיון שלא התפלל בכך לא רצה לרפאותו, אבל אמר לו אנכי אהיה עם פיק והורתך אשר תדבר, שיהיו דברי אשר אשים בפיק במלות נכונות שתוכל לבטא בהן יפה.

ובאלה שמות רבה (ג כ) אמרו, אמר לו אם אתה אינך איש דברים אל תחוש, הלא אני בראתי כל פיות שבעולם ואני עשיתי אלם מי שחפצתי וחרש ועור ופקח לראייה ופקח לשמיעה, ואם חפצתי שתהיה איש דברים, היית, אלא לעשות כך אני חפץ. ובעת שתדבר יהיו דבריך נכונים שאני אהיה עם פיק. הדא הוא דכתיב (בפסוק יב) ועתה לך ואנכי אהיה עם פיק. ולפי זה נראה בעיני שלא רצה להסיר ממנו כובד הפה בעבור שהיה בו ממעשה הנס שספרו רבותינו (בשמ"ר א כו) שאירע לו עם פרעה.

והנכון בעיני שאמר ה' למשה מי שם פה לאדם או מי ישום אלם הלא אנכי ה' עושה כל, ובידי לרפאות אותך, ועתה כיון שלא תרצה ברפואתך ולא התפללת לפני על זה, לך אל אשר אני מצוה לך, ואנכי אהיה עם פיק ואצליח שליחותי. גם אפשר שיהיה רמז "מויחר אף ה' במשה" שלא רצה לרפאותו ושלחו על כרחו.